

Завдання I етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії

10 клас

1. Кожного року 11 листопада у Великій Британії, США, Франції, Канаді та низці інших країн вшановується пам'ять про Першу світову війну. **Напишіть аналітичну тезову записку, аргументовано пропонуючи запровадити аналогічний меморіальний захід в Україні. На основі історичних знань розкрийте значення Великої війни для українців (0-10 б.).**

2. У книзі «Століття змін» історик Ієн Мортімер ставить запитання: яке століття бачило найбільше глобальних та всеосяжних трансформацій, які визначили обличчя сучасного суспільства. Можливо, це п'ятнадцяте сторіччя, із епохою географічних відкриттів та поверненням індивідуалізму. Чи, мабуть, шістнадцяте століття – час масового поширення книгодрукування, реформаційних учень та колоніальних імперій. Не менш вірогідним кандидатом буде і дев'ятнадцяте сторіччя, адже значення модернізації важко заперечити. **Спробуйте і Ви дати відповідь на запитання англійського історика та обґрунтувати, яке із сторіч світової історії у межах 1000 – 1900 рр. пережило найбільше доленосних змін (0-10 б.).**

3. Сучасником яких подій був Іван Франко? Правильні відповіді позначте знаком «+», неправильні – знаком «-» (0-6 б.).

- 1) Утворення Революційної української партії
- 2) Скасування панщини на західноукраїнських землях
- 3) Створення Німецької імперії
- 4) Перетворення держави Габсбургів на дуалістичну монархію
- 5) Польське Листопадове повстання
- 6) Відкриття першої залізничної колії на українських землях

4. **Виберіть прізвище діяча, зайве для наведеного логічного ряду. Свою відповідь обґрунтуйте (0-2 бали).**

- 1) М. Вербицький; 2) О. Кониський; 3) М. Шашкевич; 4) М. Лисенко; 5) П. Чубинський.

5. **Встановіть хронологічну послідовність подій (0-2 б.).**

- А) Революція Мейдзі.
- Б) Перша опіумна війна.
- В) Повстання сипаїв.
- Г) Англо-бурські війни.

6. **Визначте про які книги йдеться у цитатах українських інтелектуалів XIX ст. та дайте відповідь на запитання (0-10 б.).**

А) «Бувають в історії народів дати, які немовби розривають надвоє їхнє життя й кладуть межу високу посеред рівного шляху історичних подій... Ми маємо таку історичну дату — це 1798. Того року прилетіла перша ластівка українського національного відродження —

невеличка книжка, од якої початок нового українського письменства рахуємо...» (С. Єфремов) (0-2 б.)

Б) «Між 1840 і 1844 роком, видно, Шевченко потрапив на “_____”, яку приписували Кониському, – і вона запанувала над його думками своїм українським автономізмом і козацьким республіканством, своїм духом, у якому до патріотизму козацьких літописців XVII–XVIII ст. й кобзарських дум прибавилась якась доля європейського республіканства часів декабристів...» (М. Драгоманов) (0-2 б.)

В) «“_____” хоть і який незначний її зміст, які неясні думки в ній висказані, була свого часу явищем наскрізь революційним... Супроти гнітючого меттерніхівського абсолютизму, нівелюючого всі народності, вказує “_____” зараз на вступі далекий ясний образ свободної всеслов'янської федерації в освіті і спільній роботі політичній, вказує, правда, невиразно, як на наш час, але аж надто виразно, надто сміло на тодішній...» (І. Франко) (0-2 б.)

Г) Що об'єднує / різнить ідейну спрямованість цих текстів? (0-4 б.)

7. Підготуйте інформацію для таблиці, подайте визначення термінів та проілюструйте їх прикладами з української та всесвітньої історії (0-15 б.).

Термін	Визначення	Приклад 1	Приклад 2
Унія	Форма об'єднання або союзу між державами чи інституціями.	Берестейська унія (1596) – приєднання частини єпископату та вірян Київської православної митрополії до Римо-Католицької Церкви.	Кальмарська унія (1397) – династична унія Данії, Норвегії та Швеції.
Тріумвірат	А.1.	А.2.	А.3.
Фронтир	Б.1.	Б.2.	Б.3.
Шлюбна дипломатія	В.1.	В.2.	В.3.
Протекторат	Г.1.	Г.2.	Г.3.
Конфедерація	Д.1.	Д.2.	Д.3.

8. 2025 рік багатий на ювілеї визначних постатей в історії України. Підготуйте необхідну інформацію, щоб заповнити порожні комірки (0-10 б.).

Особа	Роки життя	Біографічна довідка
Нестор Літописець	1055-1113	А)
Б)	близько 1505 - 1558	дружина султана Османської імперії Сулеймана I Пишного, меценатка
В)	Г)	гетьман Війська Запорозького, творець Української козацької держави, провідник козацької революції

Д)	1745-1777	композитор, диригент, співак, автор опери “Демофонт” та духовного концерту “Не отвержи мене во время старости”
Василь Білозерський	1825-1899	Е)
Ж)	1845-1918	фізик та електротехнік, винахідник, організатор науки, публіцист, перекладач Біблії українською мовою
Василь Симиренко	1835-1915	З)
І)	1865-1944	церковний та громадський діяч, меценат, з 1901 р. - митрополит Української Греко-Католицької Церкви
Вільгельм фон Габсбург-Лотрінген (Василь Вишиваний)	1895-1948	Й)

9. Чимало історичних подій/явищ отримали яскраві образні назви. Пригадайте деякі з них, подайте їхні визначення та вкажіть датування (0–20 б.).

«Велика схизма»; «Війна Червоної та Білої троянд»; «Револуція цін»; «Золотий спокій»; «Славна революція»; «Батьки-засновники»; «Битва народів»; «Прекрасна епоха»; «Нова ера»; «Кривава неділя».

10. Вкажіть діячів, які зображені на фотографіях та складіть про них лаконічні історичні довідки (0-12 б.). Яка військова організація початку ХХ ст. об’єднала цих діячів? (0-3 б.)

